Overlegorgaan
Infrastructuur en Milieu

Overlegorgaan Infrastructuur
en Milieu
www.overlegienm.nl

Commissie geurhinder veehouderijen

Plan van aanpak

Datum 18 september 2018

Aanleiding

Aanleiding van de instelling van de Commissie geurhinder veehouderijen is de geurhinder voor omwonenden doordat zogenoemde luchtwassers onvoldoende effect hebben.

Halverwege de jaren negentig kwamen de luchtwassers op de markt. Veehouders konden luchtwassers gebruiken om de hoeveelheid ammoniak die de stal verlaat te verminderen.

Vanaf 2007 kwamen de eerste combiluchtwassers op de markt, gebaseerd op metingen door Duitse laboratoria[1]. Deze luchtwassers hadden in het bijzonder tot doel om naast ammoniak ook de geur te verminderen. De Duitse meetresultaten zijn gebruikt bij het vaststellen van de officiële geuremissiefactoren in de Regeling geurhinder en veehouderij. In deze regeling staat onder meer hoeveel geurvermindering te verwachten is van een luchtwasser. Gemeenten gaan bij het geven van vergunningen aan veehouders uit van de geuremissiefactoren uit de regeling.

In 2018 publiceerde Wageningen UR onderzoek[2] naar de werking van luchtwassers in de praktijk. Die onderzoeksresultaten maakten duidelijk dat combiluchtwassers in

[1] In de periode 2007-2011 zijn 8 combi-luchtwassers in de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav) gekomen: BWL 2006.14, BWL 2006.15, BWL 2007.01, BWL 2007.02, BWL 2009.12 BWL 2010.02, BWL 2011.07 en BWL 2011.08. Technische beschrijvingen van deze systemen zijn te vinden op https://www.infomil.nl/onderwerpen/landbouw/ammoniak/rav-0/bijlage-1/stalbeschrijvingen/#BWL2005tm2007. Op de laatste pagina van de beschrijvingen staat op welke meetrapporten de beschrijving is gebaseerd.

[2] Evaluatie geurverwijdering door luchtwassystemen bij stallen, deel 1 en 2, R.W. Melse, G.M. Nijeboer, N.W.M. Ogink, 2018

de praktijk een veel lager rendement laten zien dan uit de eerdere Duitse metingen was gebleken.

Dit betekent dat veehouderijen meer geurhinder veroorzaken dan waarvan bij de vergunningverlening is uitgegaan. De staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat heeft daarom de Regeling geurhinder en veehouderij aangepast. Bij het verlenen van nieuwe vergunningen zullen vergunningverlenende overheden uitgaan van deze aangepaste lagere geuremissiefactoren. Op bestaande vergunningen heeft de aanpassing van de geuremissiefactoren vooralsnog geen invloed.

Voor de oprichting of verandering van niet-vergunningplichtige veehouderijen wordt niet vooraf getoetst of aan de geldende geurnormen wordt voldaan, maar wordt na oprichting of verandering pas beoordeeld of aan de geurnormen van het Activiteitenbesluit milieubeheer[3] wordt voldaan. Aanpassing van de Rgv betekent dat bij die beoordeling wordt uitgegaan van de inmiddels aangepaste lagere geuremissiefactoren.[4] Voor zover met het oprichten of veranderen van een niet-vergunningplichtige veehouderij vóór 1 mei 2018 een aanvang is gemaakt, heeft de aanpassing van de Rgv op 18 juli 2018 echter geen gevolgen. Op grond van het overgangsrecht, dat voor deze gevallen in art. 2a Rgv is opgenomen, wordt tot 1 juli 2019 namelijk gerekend met de (hogere) geuremissiefactoren die golden vlak vóór de aanpassing van de Rgv[5].

Het aanpassen van de geuremissiefactoren betekent voor veehouders dat ze minder mogelijkheden hebben om hun bedrijf uit te breiden. Voor omwonenden die te maken hebben met overschrijding van de geurnormen, betekent dit dat de overschrijding van de geurnormen voortduurt. De geuroverlast blijft dus onverminderd.

Doordat de vergunde en/of toegepaste combiluchtwassers in de praktijk lagere rendementen blijken te halen, is een moeilijke situatie ontstaan. Voor veehouders en omwonenden is sprake van grote en vaak tegenstrijdige belangen. Een goede oplossing is niet eenvoudig te vinden. Om die reden heeft de staatssecretaris aangekondigd een commissie in te stellen die onderzoekt ‘welke maatregelen op korte termijn mogelijk zijn ten behoeve van omwonenden in gebieden waar de geurnorm wordt overschreden.’[6]

[3] Art. 3.115 en art. 3.118 Activiteitenbesluit milieubeheer.
[4] Art. 3.121 Activiteitenbesluit milieubeheer jo. art. 10 Wetgeurhinder veehouderij jo. Regeling geurhinder en veehouderij.
[5] Ratio van dit overgangsrecht is dat veehouders pas vanaf de internetconsultatie over de nieuwe Rgv op 1 mei 2018 rekening konden houden met een mogelijke aanpassing van de geuremissiefactoren in de Rgv, terwijl zij daarvoor mogelijk al wel investeringen heben gedaan. Bijvoorbeeld voor het bouwen van een stal en/of het plaatsen van een combiluchtwasser (Staatscourant, 19 juli 2018, nr. 39679, p. 24 en p. 30-31.
[6] brief staatsecretaris aan Tweede Kamer, 3 april 2018, nr 29 383, nr. 295

Overlegorgaan Infrastructuur en Milieu

Datum

18 september 2018

Instelling van de commissie

De Commissie geurhinder veehouderijen is onderdeel van het bij wet ingestelde Overlegorgaan infrastructuur en milieu (OIM). De Wet overleg infrastructuur en milieu waarborgt onder andere dat de vergaderingen worden voorgezeten door een onafhankelijke voorzitter. Tevens regelt deze wet de beschikbaarheid van een onafhankelijke secretaris.

Het betreft hier een tijdelijke commissie, de commissie wordt opgeheven nadat het advies is uitgebracht.

Voorzitter

Voorzitter van de commissie is OIM-voorzitter Pieter Jan Biesheuvel.

Leden

De leden van de commissie zijn onafhankelijke deskundigen.

- Frank Groothuijse, Universiteit Utrecht (UU)
- Ellis Jeurissen, Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Brabant-Zuidoost
- Roland Melse, Wageningen University & Research (WUR)
- Ric van Poll, Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM)

Secretaris

De secretaris van de commissie is OIM-secretaris Judith Klungers.

Opdracht aan de commissie

Op 29 juni 2018 ontving de commissie een brief van staatssecretaris van Veldhoven-van der Meer (Infrastructuur en Waterstaat). In die brief stond de volgende opdracht:

‘De opdracht van de commissie Geurhinder is primair gericht op de korte termijnproblematiek van de afgegeven vergunningen en de aanpassing van de regelgeving. De Commissie wordt daarom gevraagd om te inventariseren welke maatregelen op korte termijn mogelijk zijn in de situaties waarin de veehouderij beschikt over een geldige vergunning en naar nu blijkt de omwonenden meer overlast ondervinden dan op basis van de vergunningverlening verwacht mag worden.’

Ook vraagt de staatssecretaris de commissie ‘om een bijdrage te leveren aan een robuust geurbeleid op de langere termijn, mede gericht op het wegnemen van mogelijke belemmeringen voor verduurzaming.’

De volledige tekst van de opdracht staat in de bijlage bij dit plan van aanpak.

Scope en onderzoeksvragen

De commissie onderzoekt de aard van de problematiek en de mogelijkheden voor maatregelen die de situatie voor omwonenden van veehouderijen kunnen verbeteren. Daarbij kijkt de commissie tevens naar consequenties van die maatregelen voor veehouderijen.

Onderzoeksvragen:

Aard en spreiding van het probleem

1. Wat zijn de gevolgen van het – naar nu blijkt – opnemen van verkeerde geurreductiepercentages in de Regeling geurhinder en veehouderij (Rgv) voor de geurhinder voor omwonenden van veehouderijen?
2. In welke gebieden is sprake van geurhinder door onvoldoende werking van luchtwassers?

Maatregelen

3. Welke maatregelen kunnen de geurhinder voor omwonenden (op korte termijn) verminderen?
    a. Technisch
    b. Procesmatig
    c. Juridisch
    d. Beleidsmatig
    e. Anderszins
4. Welke neveneffecten van deze maatregelen zijn te verwachten?
    a. Voor omwonenden
    b. Voor veehouders
    c. Voor fabrikanten
    d. Voor overheden
    e. Voor natuur en milieu
    f. Financieel

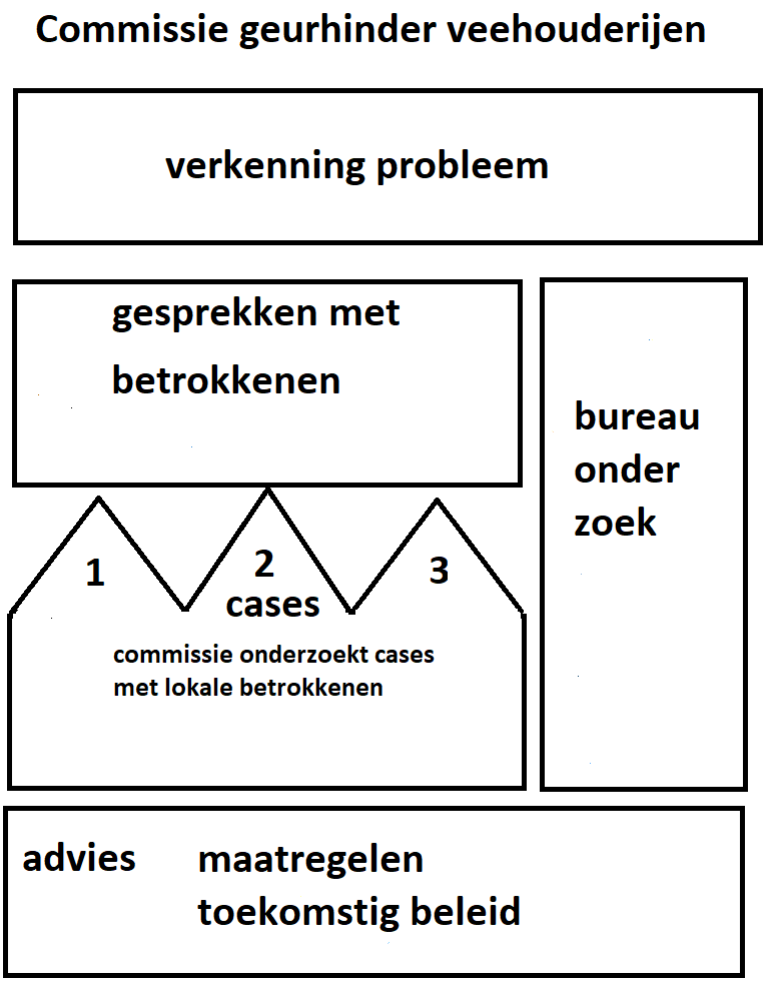
Toekomstig geurbeleid

5. Welke lessen ziet de commissie voor een goed geurbeleid in de toekomst?

Werkwijze

Gesprekken met betrokkenen zijn van belang bij het nader uitwerken van de werkwijze van de commissie. Wanneer daar aanleiding toe is, zal de commissie haar werkwijze aanpassen.

De voorziene werkwijze van de commissie bestaat uit een aantal onderdelen.

Verkenning probleem

De commissie heeft een eerste verkenning van het probleem en de opdracht gedaan.

Gesprekken

De commissie organiseert twee sessies om in gesprek te gaan met betrokkenen. Daarvoor zal zij vertegenwoordigers uitnodigen van:

- omwonenden

- veehouders
- fabrikanten van luchtwassers
- natuur- en milieuorganisaties
- gemeentelijke, provinciale overheden en Rijksoverheid

De commissie zal elke groep betrokken apart uitnodigen voor een gesprek.

Cases

De commissie onderzoekt drie cases. De cases zijn geografisch verspreid. Bij ieder casus-onderzoek gaat de commissie naar de plek waar de casus zich afspeelt. Daar bespreekt zij met lokale betrokkenen de situatie en mogelijke maatregelen.

Bureau-onderzoek

De commissie onderzoekt welke bestaande kennis kan bijdragen aan een oplossing van de geurhinderproblematiek. Ook onderzoekt de commissie juridische aspecten van de vergunningverlening.

Advies

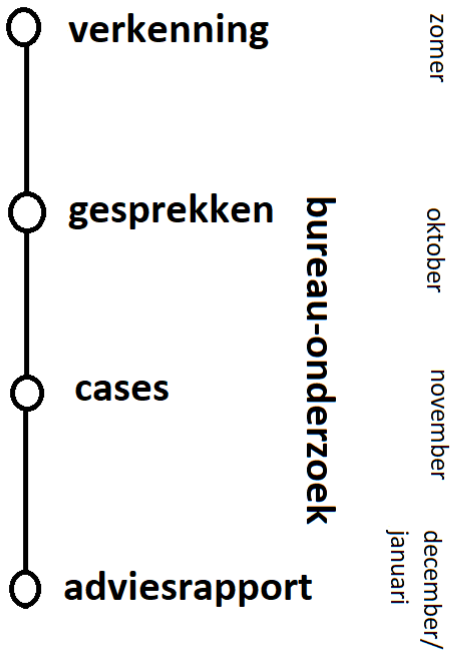
Op basis van de verkenning, de gesprekken, cases en het bureau-onderzoek geeft de commissie antwoord op de vraag van de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat in een adviesrapport. De commissie zal de staatssecretaris vragen om een inhoudelijke reactie op het advies.

Informeren omwonenden en veehouders

Voor omwonenden en veehouders zijn de belangen groot. Dat maakt het essentieel om hen goed te informeren. Er is daarom een internetpagina over het werk van de commissie geuroverlast: https://www.overlegienm.nl/onderwerpen/geurhinder+veehouderijen/default.asp. Daarop informeert de commissie betrokkenen en andere belangstellenden over haar activiteiten en adviezen.

Tijdpad

De commissie heeft het onderstaande tijdpad voor ogen:

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

> Retouradres Postbus 20901 2500 EX Den Haag

Overlegorgaan Infrastructuur en Milieu (OIM)
T.a.v. Mr. P.J. Biesheuvel
Postbus 30316
2500 GH Den Haag

Bestuurskern
Directie Duurzame Leefomgeving en Circulaire Economie

Taakveld Duurzaam Agro

Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Kenmerk
IENW/BSK-2018/138037

Bijlage(n)
1

Datum
Betreft Opdracht Commissie Geurhinder

Geachte heer Biesheuvel,

Hierbij ontvangt u zoals met de betrokkenen bij het OIM afgesproken de opdracht voor het doen van aanbevelingen voor de verlichting van overmatige geurhinder van omwonenden door de nabijheid van veehouderijen. De opdracht vloeit voort uit de Kamerbrief van 7 april jl. waarin de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat een Commissie aangekondigde. Ik ben verheugd dat u deze taak wilt oppakken.

Aanleiding

Combiluchtwassers in varkens- en runderstallen blijken met name voor geur minder effectief te zijn dan eerder was aangenomen. Daardoor zijn er situaties ontstaan waarbij vergunningen zijn afgegeven op basis van veronderstelde rendementen die in de praktijk niet blijken te kloppen zodat omwonenden meer hinder hebben dan vanuit de regelgeving verwacht mag worden. De staatssecretaris is voornemens de geurreductiepercentages, zoals opgenomen in de Regeling geurhinder en veehouderij (Rgv) aan te passen zodat er geen nieuwe gevallen van overschrijding van de geurnormen ontstaan.

Daarnaast heeft de staatssecretaris de Tweede Kamer een commissie toegezegd die nog in de zomer heeft onderzocht welke maatregelen op korte termijn mogelijk zijn ten behoeve van omwonenden in gebieden waar de geurnorm wordt overschreden.

Opdracht

De opdracht van de commissie Geurhinder is primair gericht op de korte termijn-problematiek van de afgegeven vergunningen en de aanpassing van de regelgeving.

Bestuurskern
Directie Duurzame Leefomgeving en Circulaire Economie

Taakveld Duurzaam Agro

Datum
26 juni 2018

De Commissie wordt daarom gevraagd om

- te inventariseren welke ***maatregelen op korte termijn*** mogelijk zijn in de situaties waarin de veehouderij beschikt over een geldige vergunning en naar nu blijkt de omwonenden meer overlast ondervinden dan op basis van de vergunningverlening verwacht mag worden. Tevens daarbij een inschatting te maken van de effectiviteit, doelmatigheid en haalbaarheid/ kansrijkheid van de maatregelen;
- daarbij naast technische maatregelen ook ingaan op andere mogelijkheden, waaronder handhaving en certificering, om geurproblematiek aan te pakken;
- daarbij gebruik te maken van participatie van omwonenden, veehouders, overheden, wetenschappers, fabrikanten van luchtwassers en andere (reductie)technieken;
- daarbij ook in te gaan op de inspraakreactie van de POV. In het bijzonder vraag ik u advies over de passage dat met deze wijziging van de regelgeving verduurzaming wordt tegengegaan en met voorstellen te komen om eventuele belemmeringen weg te nemen;
- hierover advies uit te brengen voor 21 september 2018. Dat kan ook een eerste rapportage zijn.

Ook vraag ik de Commissie om een bijdrage te leveren aan een robuust geurbeleid op de langere termijn, mede gericht op het wegnemen van mogelijke belemmeringen voor verduurzaming. Zij kan daartoe in haar advies voorstellen en suggesties doen waarbij zij kan ingaan op de volgende aspecten:

- inhoudelijke richting voor een nieuw geurbeleid.
- wat dit betekent voor de verschillende belanghebbenden.
- welke invloed dit kan hebben op de emissies uit stallen van ammoniak, fijnstof, methaan en endotoxinen. Voorstellen voor een integrale aanpak van de emissies van stallen hebben in beginsel meerwaarde.
- inzicht in eventuele financiële gevolgen.

Contactpersonen

Voor nadere vragen over deze opdracht kunt u contact opnemen met Frank Bouman en Alex Raes.
Christian Zuidema is verantwoordelijk MT lid.

Bestuurskern
Directie Duurzame Leefomgeving en Circulaire Economie

Taakveld Duurzaam Agro

Datum
26 juni 2018

Planning

Wat?	**Wanneer?**
Instellen commissie	Juni 2018
Concept-adviesrapport Fase 1	Medio september
Adviesrapport Fase 1	Uiterlijk 21 september 2018
Concept-adviesrapport Fase 2	Eind november 2018
Adviesrapport fase 2	Eind december 2018

Hoogachtend,

DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,

S. van Veldhoven - Van der Meer